

9.12.2022

Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeen oma-arvioinnin tiivistelmä

Länsi-Uusimaa

Yleistä

Hankkeen tavoitteiden toteuttamisen olosuhteet eivät ole olleet optimaaliset. Hyvinvointialueen käynnistämisen kannalta kriittiset tehtävät ovat olleet etusijalla vuoden 2022 työskentelyssä. Tästä huolimatta Länsi-Uudenmaan alueella on saatu vietyä myös soten sisältöuudista eteenpäin kansallisten tavoitteiden suuntaisesti, paikoin jopa erinomaisin tuloksin.

Parannamme palvelujen yhdenvertaista saatavuutta, saavutettavuutta ja jatkuvuutta

Palvelujen yhdenvertaisuuden edellytykset on luotu laatimalla palvelukuvaukset kaikista hyvinvointialueen sote-palveluista (n. 190) alueen ammattilaisten yhteistyönä, määrittelemällä perusteet/kriteerit niiden saamiseen sekä yhdenmukaistamalla asiakasmaksut ja palkkiot. Palvelukuvaukset julkaistaan hyvinvointialueen nettisivuilla.

Perusterveydenhuollon saatavuus on parantunut merkittävästi tiimitoimintamalliin siirtyneillä terveysasemilla. Näitä asemia on nyt yhteensä kahdeksan kolmen kunnan alueella (Kauniainen, Espoo, Raasepori, Inkoo). Espoossa sijaitsevilla asemilla on käytössä myös hoidon jatkuvuutta mittaava COCI-indeksi. Jatkuvuuden suhteen on vielä paljon työtä jäljellä mutta indeksi on kehittynyt hyvään suuntaan tiimitoimintamallin käyttöönoton jälkeen.

Palvelujen saavutettavuuden osalta merkittävä tuotos on asiakkaaksi tulon toimintamallien kuvaaminen kaikkien palvelujen osalta hyvinvointialueen aloitukseen. Lisäksi ikääntyneiden palveluissa, vammaispalveluissa, mielenterveys- ja päihdepalveluissa sekä lasten, nuorten ja perheiden palvelussa on edetty merkittävästi asiakkaaksi tulon yhtenäistämisessä ja neuvonnan osalta myös saatavuuden parantamisessa.

Psykososiaalisten hoitojen saatavuuden osalta alueella on edetty kaikissa ikäryhmissä. Edelleen jatkuvien IPC ja CoolKids -koulutuksien lisäksi alueella on toteutettu neuropsykiatrinen valmentaja -koulutus, jolla merkittävää osaamispuutetta on helpotettu 50 uuden osaajan verran. Aikuisten mielenterveys- ja päihdepalveluissa edetään suunnitelman mukaisesti Terapiat etulinjaan -toimintamallin käyttöönotossa koko alueen laajuisesti. Avosairaanhoidon osalta käyttöönottojen suunnittelu on aktiivisessa vaiheessa. Menetelmien käytön ja niihin liittyvän osaamisen lisäämisen lisäksi alueella on korkeat tavoitteet perustason mtp-systeemin uudistamiseen, jolla olla kaikenikäisten mielenterveys- ja päihdehäiriöistä kärsivien asukkaiden tarpeen tunnistaminen ja oikean tasoiseen hoitoon ohjaaminen vakioituu ja että lievät häiriöt osataan hoitaa / tarjota soveltuvaa psykoedukaatiota laajasti perustasolla erilaisten ammattilaisten toimesta.

Siirrämme toiminnan painotusta raskaista palveluista ehkäisevään ja ennakoivaan työhön

Kuntoutuksen toimintamallien yhdenmukaistaminen ja kehittäminen etenee eri palvelualueiden sisällä ja myös palvelualueiden yhteisenä työnä.

Ikääntyneiden palvelujen keskitetyn neuvonnan työkaluksi on koottu tiedot Länsi-Uudenmaan alueen kuntien alueella saatavilla olevista hyvinvointia tukevista palveluista, joita kunnat, järjestöt ja muut yhteisöt ikääntyneille tarjoavat.

Lasten ja nuorten palveluissa on käynnissä kokeiluja toimintamalleista, joilla erikoisosaaminen tuodaan osaksi hyvin varhaista vaihetta asiakkaan palvelutarpeen näkökulmasta; lastenpsykiatrisen osaamisen jalkautuminen varhaiskasvatukseen sekä nuorisopsykiatri osana perustason palvelua ja ammattilaisten tukena.

Parannamme palvelujen laatua ja vaikuttavuutta

Laadun ja vaikuttavuuden kehittyminen on tavoite, jonka todentaminen/arviointi jää pääosin hankekauden jälkeiseen aikaan. Näiden tavoitteiden toteutumiseen liittyy myös valtava määrä asioita, jotka ovat hankkeen rajauksen & vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella. Palvelukuvaukset, yhtenäistetyt palveluihin pääsyn perusteet/kriteerit ja toimintamallien yhtenäistäminen ovat kuitenkin hyvä pohja myös palvelujen laadun kehittämiseen. Muutamissa projekteissa on myös kehitetty tiedolla johtamisen näkymiä, joiden tavoitteena on parantaa laadun ja vaikuttavuuden kautta johtamisen mahdollisuuksia. Terapiat etulinjaan -toimintamallista on saatu ensimmäisiä vaikuttavuustietoja ja ne näyttävät hyvin lupaavilta.

Varmistamme palvelujen monialaisuuden ja yhteentoimivuuden

Kaikilla palvelualueilla on edetty monialaisen työskentelyn ja erilaisten konsultaatiokäytäntöjen kehittämisessä.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelualueella perhekeskustoimintamallin määrittely on valmistunut ja sen implementointi käynnistyy vuoden 2023 alussa. Kansallisesta mallista poiketen myös lastensuojelu kuuluu Länsi-Uudellamaalla perhekeskustoimintamalliin. Perhekeskuksen kohtaamispaikkoja on aloittanut eri puolilla aluetta.

Hankkeen tavoitteena on ollut paljon palvelua tarvitsevien asiakkaiden palvelukonseptin määrittely ja käyttöönotto. Tässä tavoitteessa ei ole onnistuttu osin olosuhteiden takia. Tähän mennessä projektissa on tuotettu paljon palvelua tarvitsevien asiakkaiden palvelupolun tavoitetilasta mallinnus, mutta sitä ei ole käsitelty laajasti johdon kanssa. Tavoitetila pitää sisällään mm. ppt-asiakkaan kriteerit ja tunnistamisen muistilistan sekä vastuiden ja prosessin kuvaukset. Laajamittaisempi eteneminen asiassa on mahdollista vuoden 2023 aikana ja eteneminen edellyttää johdon linjauksia sekä selkeää toiminnan omistajuutta projektin ohjaamista varten.

Ehdotus LU-hyte-rakenteeksi ja siihen liittyviksi toimintamalleiksi on valmis (ei vielä hyväksytty hyvinvointialueella); kattaa hyte- tavoitteiden ja toimenpiteiden asettamisen, hyvinvoinnin tilan väestöryhmittäisen seurannan ja raportoinnin (vuosittainen ja hyvinvointikertomus –ja suunnitelma kerran valtuustokaudessa),

Yhdyspintoimintojen (muut kuin hyte) tunnistaminen on käynnissä ja niihin liittyvät toimintamallit voidaan kehittää sen jälkeen, kun hyvinvointialueen organisaatio on tältä osin toiminnassa.

Hillitsemme kustannusten kasvua

Kustannusten nousun hillitseminen -tavoitteen toteutumisen arviointia on mahdotonta toteuttaa hankkeen puitteissa. Toimintaympäristö on ollut jatkuvassa muutoksessa ja hyvinvointialueen käynnistämisen muutuskustannukset ovat merkittävät.

Joitakin yksittäisiä resurssitehokkuuteen tähtääviä projekteja on käynnissä, joissa tätä voidaan vähintäänkin pistemäisesti todentaa, esimerkiksi perustason sairaalapalvelujen keskitetty potilasohjaus, jossa seurannassa on erikoissairaanhoidon ns. sakkomaksujen kehitys uuden toimintamallin myötä.